palace, a lofty mansion -2 N. of a country. -Comp. -- कार: [उपपद त.] a mason, a bricklayer (one who builds royal mansions); कलटायां च श-व्रायां चित्रकारस्य वीर्यतः । भवेदहालिकाकारः पतितो जारदोषतः). - बंधः [ष. त.] a kind of base or foundation in architecture; "भं बद्ध: P. III. 4. 42.

अड़ 1 U. To go.

अदिद्धा N. of a metre.

अड 1 P. To try, exert, attempt. -5 P. To pervade, attain (Ved.).

अड 1 P.1 To join. -2 To attack. -3 To argue, infer, discern, medi-

अडुनं [करणे ल्युद्] A shield. See अहनं.

अडचल: A part of the plough.

अप 1 P. To sound .- 2 (4A) To breathe, live (for अन्).

अण (न) क a. [अणित यथेच्छ नदाति, अण-अच कत्सायां कन् च] Very small, contemptible, mean, insignificant, wretched; पापाणके कुत्सितैः P. II. 1. 54; oft. in comp. in the sense of deterioration or contempt; कुलाल: Sk. a contemptible potter. - a: A kind of bird.

अणव्यं अणोः सक्ष्मशस्यचीनादिकस्य भ-वनं क्षेत्रं : अण-यत्] A field of anu, see

अणिः m. -णी [अणाति शब्दायते अण्-इन्] 1 The point of a needle.-2 A linchpin, the pin or bolt at the end of a pole of carriage .- 3 A limit .- 4 The corner of a house (used for killing animals &c.).-Comp. -मांडच्यः [अ-ण्या चिद्रितो मांडच्यः] N. of a sage said to have been impaled on an syoff or linch-pin.

अणु a. (जु-न्बी f.) [अज्-डन्]Minute, small, little, atomic (opp. स्थल, महत्); अणोरणीयान् Bg. 8. 9; सर्वोप्ययं नन्त्रणः Bh. 3. 26 insignificantly small; अण्वपि भयं Ms. 6, 40;अण्वपि या-च्यमान: Pt. 4. 26 asked but an atom, a very small quantity, Ms. 3. 51. -g: 1 An atom, a very small particle (an exceedingly small measure); the mote in a sunbeam, the smallest perceptible quantity; sity-लमनण्वहस्त्रमदीर्घे ब्रह्म : अणुं पर्वतीक Bh. 2.78 to magnify; cf. also 'To make mountains of molehills.'-2 An atom of time (ब्यंजनमधीमात्रा तद्धी अण्): it is said to be 54,675,000th part of a Muhurta (48 minutes). -3 very N. of Siva. -4 N. of

&c., अनणुषु दशमांशोऽणुष्वयैकादशांशः Lilâ. - or n. the fourth part of a Mátrá.-Comp. - अंतः [अगुः अंतो यस्य] a hair-splitting question; (अण्वेत: सुक्ष्मातः सुक्ष्मवस्त्रानिर्णयातः प्रश्नः Sankara). - नैलं N. of a medicinal oil. - भा [अ-॰वी सदमा भा प्रभा यस्याः सा] lightning. —मात्र a.[अणुः परिमाणं यस्य अणु-माशच्] of the size of an atom. - रेपु: [कमे.] atomic dust. - रेवती [अण: सक्ष्मा रेवतीतारेव] N. of a plant (इंतीव्स) Croton Polyandrum. - वाद: the doctrine of atoms, atomic theory, the theory that all material substances are primarily atoms and secondarily aggregates, and that all atoms are eternal. — वीक्षणं [प. त.] 1. minute observation, observation of very minute parts, 2. अणः स्ट्रमो वीट्यते अने-न करणे ल्यद] an instrument, like the microscope, enabling one to discern the smallest objects. — ब्रीहि: [कर्म.] a fine sort of grain, rice &c.

अणिमन् m. [अणु-इमनिच्], अणुता-त्वं 1 Minuteness, smallness, thinness, leanness, fineness.-2 Atomic nature. -3 The superhuman power of becoming as small as an atom, one of the 8 powers or siddhis of Siva; (अ.णेमा लिधमा प्राप्तिः प्राकाम्यं महिमा तथा l ईशित्वं च वशित्वं च तथा कामावसायिता)

अज्ञक a. [स्वार्थे कन्] 1 Very small, atomic.-2 Subtle, too fine.-3 Acute. -क: A small kind of grain, See अण.

अण्बी Ved. A finger (१)

अण्यं Ved. A fine hole in the strainer for the Soma juice (1)

अणीयस्, अणिष्ठ a. [अणु-ईयस्न, इष्टच्च] Smaller, smallest, very small; अणी-रणीयांसं Bg. 8. 9 very small; अणीय-सि कारणे धनणीयानाइरी दृइयते Dk. 142 अपूज् 1 P. To become minute or

अंद्र 1 A. (also अठ) अंद्रते, अद्रते To go, move.

आंडित p. p 1 Gone. -2 Rained.

अंड:--डं अमंति संप्रयोग यांति अनेन : अम्-इ Un. 1. 111] 1 The testicles. -2 The scrotum. -3 An egg; oft. used with reference to the world as having sprung from the primordial of Brahmá; ब्रह्मांडच्छत्रंदड: Dk. 1. -4 The musk bag. -5 Semen virile. -6 N. of Siva. -Comp. -आकर्षणं castration. -आकार.-आ-कृति व. [बह.] egg-shaped, oval, elliptical (-र:-ति:) an ellipse. -कटाहः, -हं [अंड ब्रह्मांड कटाहमिय] the shell of the suiz or mundane egg. - mictsmall grain such as सर्पप, चीनक पुरुषी [अंडमिव कोटरे मध्ये पुरुषं यस्याः]

N. of a plant अजांत्री or नीलवुड़ा. -- कोशः-षः,-षकः [ष. त.] the scrotum. - ज a. [अंडात् जायते ; जन्-ड] born from an egg. (-जः) 1. a bird, oviparous being; मुकांडज (काननं) Ku, 3. 42. 2, a fish, 3. a snake, 4. a lizard. 5. Brahmâ.(-जा) musk.—धरः ष. त.] N. of Siva. -वर्धनं,-व्रद्धिः f. swelling of the scrotum, hydrocele. - q a. oviparous.

अंडकः [अंड, स्वार्थं कन्] The scrotum. -कं [अल्पार्थ कन] A small egg: जगदंडकैकतरखंडिमव Si. 9. 9

अंडातुः [अंडः अस्ति अस्य; अंड आहच्च] A fish.

अंडीरः [अंड: अस्ति अस्य : अंड-ईरन्] A full-grown or full-developed man, a strong or powerful person ; चिप-दंडीरेण त्वयि तदपि रामेण गुणितं A. R. 4.

अत् 1 P.(औत), अतात, अतितं, अत्त-अ-तित 1 To go, walk; wander, to go constantly. -2 To obtain (mostly Ved.) -3 To bind, -4 (अंतात) To bind.

अतकः [अति सततं गच्छति; अत-कत्] A wanderer, a passer-by, traveller. अतनं [अत्-ल्युट्] Going, wander-

ing. - 7: A wanderer, a passer-by.

अतज्ञ a. [न तत्-जानाति] Not knowing that (तत् i.e. Brahma). अतर a. [न. ब.] Having no

shore or beach; precipitate, steep. -ε: 1 A precipice, a steep crag. -2 N. of a hill. -3 The lower part of the earth. -Comp. -प्रपात: a steep precipice; a fall headlong from a precipice; a precipitate fall; मनोरयानामतदप्रपातः S. 6. 9 of my hopes there is a precipitate fall (some read the line as मनोरथा नाम तटand take it प्रपातः to mean 'verily our desires are like the crumblings of river banks).

अतथा ind. Not so; ॰उचित a, not deserving that, not used to such things; क्रेशानामतथोचित: Ram,

अतदहे ind. Unjustly, undeservedly.

अतद्गुण: (Rhet.) The 'nonborrower', N. of a figure of speech in which the thing in question does not assume the quality of another though there is a reason for it ; प्राणा-ननुहारस्त्वस्य तत्स्यादतुःणः ; e. g. धवलेसि यदापि संदर तथापि त्वया मम रंजितं हदयस् । रागपुरितेपि इदये सभग निहितो न रक्तेसि ॥ K. P. 10; or संगतान्यगुणानंगीकारमाहरत-द्गुणम् । चिरं रागिणि मचित्ते निहितोपि न र-ज्यसि || Kuval. - Comp. - संविज्ञानः N. of a variety of Bahuvrihi; e.g.